

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasarnap egy (nyvi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szóért**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz

HIVATALOS RÉSZ.

Meghívó. „A gyergyói róm. kath. tanító-egyesület” évnegyedes rendes közgyűlését f. évi aug. hó 24-én d. e. 9 órától kezdődőleg Borszéken fogja megtartani, melyre a t. tagokat és a tanúgy barátait tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Szentmise hallgatás. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 4. Jelentéstétel az egyesület választmányának f. évi május 8-án tartott gyűléséről. 5. A nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak az egyesületi élet fejlesztése tárgyában küldött leirata. 6. Molnár Károly felolvasása a gazdasági ismétlő iskoláról. 7. Jelentéstétel a segélyegylet ügyéről. 8. A pénzmegvizsgálására kiküldött bizottság- és a könyvtárnok jelentése. 9. Gaál Miklós szaválata. 10. Patka Venczel borszéki kertész és méhésztudós gyakorlati előadása a méhészet köréből. 11. Indítványok. *Vértes* Lajos elnök. *Olajos* Farkas főjegyző.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Az ifjuság vallás-erkölcsi nevelése.

XIII. Leó pápa encyklikája bold. Canisius Péter háromszázados emlékünnepeiről.

(Folytatás.)

A szent férfi iratai minden jónak megmutatják a követendő utat. Mi tudjuk azt tisztelendő testvérek: Népeitek dicséretre méltó erénye, hogy bölcseséggel, nagy sikerrel, lélek-erővel és buzgósággal törekedtek hazátok dicsőségét öregbíteni; az egyeseknek, mint az összeseknek javát előmozdítani. Hanem nagyfontosságú az, hogy köztetek minden mélybelátású és jogszerető ember erőteljesen lépjen a vallás védelmére, dicsőségére s megvédésére a lélek minden erejét, a tudomány minden hatalmat fölhasználják, s hogy minden vívmányt, legyen az bár a művészet vagy a tudomány terén elért vívmány, az említett célból azonnal elsajátítsanak. Mert ha volt idő, melyben a katolikus ügy a tudomány és tudományosság védelmére nagy fokban igényt tartott, ugy bizonyára a mi időnk az, a mely-

ben szorgosan iparkodva a tudomány minden ágát kiszélesíteni, ez az igyekvés alkalmat ad a vallás megtámadására. Egyforma erőnek kell tehát szembeállni, hogy visszaverhessék a támadást, melyek előre elfoglalják az örhe-lyeket, hogy kiesavarhassák kezeikből a fegyvereket, melyekkel az Isten és ember között minden összeköttetést megszakítani akarnak. Ha a katolikusokat ez az értelem lelkesíti, ha ezzel a tudással illetőleg fel vannak fegyverezve, akkor magától nyilvánvaló lesz, hogy az isteni hit nagyon messze áll attól, hogy ellensége legyen az emberi műveltségnek, hanem ellenkezőleg, épen ezen műveltségnek tőkelye és telje, hogy a hit tehát még oly kérdésekben is, melyek egymást látszólag nem érintik, vagy egymással látszólag ellentétben allanak oly benső összefüggésbe és összhangba hozható a bölcsészettel, hogy a bölcsészettől a hitből és viszont a hit a bölcsészettől ismét és ismét új megvilágítást nyer, nyilvánvalóvá lesz, hogy a természet nem ellensége, hanem tarse a hitnek, hogy a vallás elfogadásával nemcsak kibővített minden tudomány, hanem hogy a klasszikus tanulmányok és egyéb szépművészetek is nagyon sok erőt és életet nyernek tőle. Hogy pedig mennyi dics és tekintély haramlik a szent tudományokra a világi tudományokból, azt könnyen megértheti az, a ki ismeri az emberi természetet, mely oly könnyen fogadja be azt, a mi az érteket kellemesen érinti.

Ezért becsülik kevésre a bölcseséget a finom képzettség ékessége nélkül azon népek, melyek a műveltségben fölülmulják a többieket, azért vetik meg a tudósok azt, a mi hiján van külső alaknak és szépségeknek. Mi azonban a tudósoknak és a tudatlanoknak egyaránt adósai vagyunk. Amazokkal együtt kell küzdenünk, emezeket, ha ingadoznak, őszintén támogatnunk kell.

Ezen a téren fejtette tehát ki az egyház a

legnagyobb munkásságot. Mert alig lélegzett föl a hosszas és véres üldöztetések után, a tudós emberek képességükkel és tudományukkal már is megvilágítani kezdték a hitet, melyet oly sok hős vértanu vérevel pecsételt meg.

Ezen dicsőségteljes feladatnak szentelték magukat legelőször is az egyházatyák, és pedig oly erővel, mely a legnagyobb követeléseknek is megfelelt és oly előadási művészeit, mely a rómaiak és görögök hallási érzékét is teljesen kielegitette. Tudományosságuk és ekeszólásuk által ösztönözve, sokan szánták magukat a szent tudományok tanulmányozására és oly óriási anyagot gyűjtöttek össze a keresztény bölcseszettnek, a mely a régi örültségek és az új tevelyek gyengítésére szolgált. És ily tudósokat minden kor szolgáltat, meg az a kor is, a melyben a szépművészetek művei a barbárok pusztításainak estek áldozatul, s megvetésben részesülve, a feledésnek lettek átadva. Ha tehát az emberi szellem és kez által teremtet regi csudaművek, ha a görögök és rómaiak által oly annyira becsült emlékek nem semmisítettek meg teljesen, akkor ezért a köszönet egyedül az egyházat illeti.

Ha a vallásra a tudomány és művészet ápolásából ily nagy dicsőség és tisztelet haramlik, úgy azoknak, a kik szolgálatába állottak, értelemben és cselekedetben arra kell buzgón törekedniök, hogy tudásuk ne legyen az életre nevezve elidegenítő és gyümölcstelen. A tudósok tehát tudományukkal valjanak hasznara a keresztény közönségnek, magánszorgalmuk gyümölcseit ennek javara aldozzák és ezzel azt iparkodjanak elérni, hogy tudásukkal az életre gyakoroljanak hatást. A tudásnak az élet alakítására irányuló ezen jellege, különösen az az ifjúság tanításánál nyilvánuljon s ez oly fontos, hogy szorgoskodásunknak és munkáságunknak fő czélját képezheti. Ezért figyelmeztetünk mi titeket, tisztelendő testvérek mindenekelőtt és főleg arra, hogy figyelmeteket és szorgoskodástokat behatóan *arra fordítsátok, hogy az iskolák megőriztessenek a hit tisztaságában, vagy pedig, hogy az iskolák akár régiék, akár újak azok, akár elemiek, közép vagy felső iskolák a hithez visszavezettessenek. Így államaitok katolikus férfiai is oda irányítsák törekvéseiket, hogy az ifjúság tanításánál és nevelésénél a szülők és egyház jogai megőriztessenek és érintlenek maradjanak.*

(Folyt. köv.)

Teendőink a kézügyességi oktatás terén.

Örömmel olvasom kedves lapunk hasábjain, hogy a kézügyességi oktatás ügye hazánk nyugati részében oly örvendetes lendületet vett s hogy annak oly meleg barátai vannak, mint Pozsony tanítósa.

Ellenségünk van elég, kik különféle kategóriákba sorozhatók. Vannak oly hatóságok s tanítók, kik bizalmatlanul fogadják, mert min-

dig szemük előtt lebeg a házi-ipar sorsa — őszintén mondva ennek kimulásaert nem volt kár. Hogy a kézügyességi oktatás mást uton, mondhatnam a helyes uton halad, bizonyítják azon országok, hol évtizedek óta van bevezetve s még sem gondolnak ennek eltörlésére, ellenkezőleg tovább fejlesztik minden évben többet költenek rá, mert kitünő nevelő, képző eszközt látnak benne.

Főfeladatunk a kétkedőket esendes, de lelkiismeretes munkálkodás által meggyőzni és ügyünknek megnyerni. Mozgalmunkból ki kell zárni minden nyereszkedési czélt és tisztán a paedagogiára helyezkedjünk, ha a tanítósaogot ügyünknek meg akarjuk nyerni.

Másik része ellenségeinknek a rosszakarók. Ezek, anélkül hogy e fontos nevelői tárgyat ismernek, anélkül, hogy tanulmányoznák, mily eredményt érnek el oly országokban, hol azt már 2—3 évtized óta bevezették, anélkül, hogy tudnák mily fontos nevelő s képző eszköz a munka a tanító kezében — ócsarolják azt.

Nem egy tanító a szemembe mondta, hogy az iskolának ideális czélja van s »kenyérkereset az iskolában« nevezte törekvésünket. Van-e a mai iskolának joga ily vádat hngoztatni, nem a modern iskolának jelszava »az élre nevelni«? Addig ne is beszéljünk ideális nevelésről, míg a börtönök, teboldák stb. zsufolva vannak, míg 13—14 éves iskolás gyermekek öngyilkosságot követnek el. Jól tudom azt, hogy a mai társadalmi bajokat nem irhatjuk mind az iskola rovására — de mégis részes benne. Ha munkásságra, öntevékenységre neveltük volna a nemzedéket, nem veszne el az érzelmek és gondolatok világában és a helyett, hogy az utcán csavarog, otthon kellemes, hasznos tárgyak elkészítésével volna elfoglalva. A munka által való nevelés nem orvosága az összes hibáknak, melyekben iskolánk szenved, sem az összes nyilvános gazdasági s társadalmi bajoknak, hanem *egyike* az orvos szerekek s ezt fel nem használni vétek volna. Másik feladatunk volna tehát, ellenségeink rágalma ellen karöltve sikra szállni s így — mint Cseppan Rezső kollega helyesen megjegyzi — e nemes eszmeert küzdeni. Fel kell szólítani ellenségeinket, hogy a kézügyességi oktatás ellen paedagogiai okokat hozzanak fel, mert ők szeretik a gazdasági, anyagi oldalát érinteni, megbírálni, beszélgetnek mindenféle-ről, hogy hát lehetetlen a bevezetése (lásd Európa kultur államait!) stb. de egyik sem fejtegeti azon kérdést, vajjon a kézügyességi oktatás az összhangzatos neveléshez szükséges-e? egyik **sem** tudja kimutatni, hogy a munkatanítás az ember neveléséhez, képzéséhez nélkülözhető, felesleges vagy pláne ártalmas. Pedig míg ezt nem teszik, őket komolyan venni nem lehet.

További teendőink a kézimunkát viszonyainknak megfelelőleg a paedagogiai alapelvei szerint tovább fejleszteni, tehát rendszerét

es módszerét kiképezni, meggyőződésünket annak paedagogiai fontosságáról szóval, tollal és tettel terjeszteni és ez által tanítását nemzetünk javára mindinkább általánosítani. Hazánkban már is két irány üti fel fejét, Sopronban Schranecz Mihály a svéd, Budapesten Guttenberg Pál inkább a dán rendszer terjesztője. Szerény nézetem szerint korai volna a módszerek felett vitatkozni. Mindegyik irány dolgozzék, rendezzen kezűgyességi kiállításokat s így nyerje meg a tanítóságot és a felettes hatóságokat. Idővel a két rendszerből a jót megtarthatjuk s alkothatunk egy önálló, viszonyainknak megfelelő magyar rendszert. Ha különböző utakon haladunk is, az ellenséget vállalva kell ütni s ne téveszszük szemünk elől, hogy ha a házi-ipar sorsára jutni nem akarunk, minden nyereszkedési céljától távol kell maradnunk.

Egy további kérdés: a kezűgyességi oktatásnak az iskolákba való bevezetése. Mint már egy korábbi cikkben kimutatni igyekeztem, ez szükséges a tanító-képzőkben, hogy minél több képzett tanítót nyerjünk. A népiskolában való kötelező bevezetését ne sürgessük addig, míg a tanítóságot ügyünknek meg nem nyertük s míg önnálló magyar tanmenetünk nincs. Az időt hozzá, a tantárgyak összevonása, koncentrációja által fogjuk nyerni, mint külföldön mindenütt. Iskolánk ez által szenvedni nem fog, ellenkezőleg, a munka kiegészítője lesz a nevelő-oktatásnak. A napirendről lekerülni aligha fog többé, a hol bevezették oly mély gyökeret vert, hogy akaratlanul bár, de kényszerít leszünk neki mi is kaput nyitni.

Németország kath. lelkészei és tanítói lebegjenek szemünk előtt, ők lelkes terjesztői ez ügynek, nem csoda, hisz vallásunk megalapítója Jézus Krisztus volt az, ki a munkát megemésítette. Nekünk kath. tanítóknak kötelességünk, minden rangú gyermeket vallás-erkölcsös, szellemileg erős és a társadalomra hasznos polgárrá nevelni. Isten velünk!

Augusztin Imre.

A pozsonyi róm. kath. népiskolákról szóló 1896 97. tanévi jelentés.

A pozsonyi róm. kath. népiskola hazánk legnagyobb u. n. felekezeti jellegű népoktatási intézménye. És tekintve ezen iskolák beléletét és számolva azon nehézségekkel, a melyeket Pozsony nyelvi viszonyai emelnek, bátran állíthatjuk, hogy ezek hazánk bármely népiskolájával előnyösen kiállják a versenyt.

A lefolyt tanévvel 4 éve már, hogy nevezett iskolák iskolaszéke belátva a *nemzeti nyelv* minél nagyobb mértékben való ápolásának szükségét és tapasztalva az addig alkalmazott tanítási rendszer ki nem elegendő voltát: a *magyar tannyelvnek* használatát kimondta. Így ez idén került ki az első nemzedék, a mely négy éven át magyar tannyelv mellett

vegezte a népiskola alsó négy osztályát. Hogy mily eredménnyel, mily hatással volt a magyar tanítási nyelv az ifjúságra, azt az alábbi statisztikai adatok fényesen fogják bizonyítani.

Az évi jelentésből, melyet *Göndör* Károly igazgató közöl, a következőket veszszük:

Jelentéstevő beszámolva a tanév folyamán előfordult fontosabb eseményekről, a magyar nyelv tanításáról és a tanítás eredményeiről így ír:

„A mi iskoláink tanítási működését illeti, az, eltekintve az előirt tananyag megfelelő módszeres feldolgozásától, lényegesen azon törekvés befolyása alatt állott, hogy a népiskola a *nemzeti nyelv* és a *nemzeti szellem* hathatós terjesztésének szolgálatában álljon, a nélkül, hogy az *anyanyelv méltó* igényei sérülést szenvednének. És ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar anyanyelvű tanulók alig 19%-át képezik az összes tanulónak, a *magyarul beszélők azonban 70%-ra mennek*, a legközelebb elmúlt évek 40—45%-ával szemben, úgy ezen eredmény világos bizonyítéka annak, hogy a négy év óta járt ösvény — a *direkt módszer* — a magyar nyelv tanításánál az egyedüli célhoz vezető út. A direkt tanmódot helyesen kezelő tanító jóleső meglepéssel tapasztalja, mily csodálatos mérvben ébred a gyermekben a nyelvérzék és mily könnyen győzi le azon akadályokat, melyek a felnőttnél a magyar nyelv megtanulásánál annyi nehézséget okoznak.»

Fontos és igen ajánlatos a jelentés azon pontja, a melyben *az iskolai kirándulásokról* szól. Az iskolai kirándulások eszméje igen régi és sokszor megvitatott tanügyi kérdés, nagyon sajnálatos azonban, hogy ma is még igen kevés helyen értékesítik.

A jelentésnek erre vonatkozó pontja ez: „A legmelegebben üdvözöltük az iskolaszékeknek 1897. évi márczius 20-án hozott határozatát, mely a *tanítótestület* megkeresésére elrendeli, hogy az alkalmas évszakban iskolai kirándulások rendeztessenek. E kirándulások értékes földrajzi, természettani, természetrajzi és egyéb észleléseken kívül számos alkalmat nyújtanak a természet elmés megfigyelésére.»

A tantestület önművelődésére *havonkint* önképző értekezleteket tart, a melyeken nevelési és tanítási kérdések tárgyalatnak.

A tanítói könyvtár a lefolyt tanév végén 412 igen becses paedagogiai művet számlált; megrendeltetett 12 bel- és külföldi folyóirat és szaklap.

A jelentéshez kapcsolott statisztikai kimutatásból a következő adatokat emeljük ki:

Az 54 tanteremben elhelyezett 56 osztályban összesen 3982 tanuló tanítottatott. Ezekből volt: 2061 fiú és 1921 leány. Anyanyelvre nézve volt: 782 magyar, 2803 német, 390 tót és 7 cseh. Magyarul beszél 2953 tanuló, a még teljesen magyarul nem beszélő 1029 tanuló

nagyreszt a 16 első osztályra esik. Előmenetle nézve volt: 531 jeles, 2158 elsőrendű, 919 másodrendű és 374 osztályzatlan. Ez utóbbiakhoz 362 kimaradt és 12 meghalt tanuló van számítva.

Érdekes még a tanulók évi mulasztása.

A tanulók összesen mulasztottak: 85.866 felnapot; ebből átlag egy-egy tanulóra 21 felnap esik.

Ezekben akartuk a pozsonyi róm. kath. népiskolák 1896–97. tanévi jelentését bemutatni és hiszszük, hogy az azokban folyó *rendszeres tanítás, a táplált nemzeti szellem és a magyar nyelvnek* oly intenzív tanítása, párosulva az anyanyelvnek azt méltán megillető gondozásával, feljogosít azon állításra, hogy ezen iskolák a népiskola iránt bármely oldalról és mértékben emelt igényeket kielégítik s így a hazai katolikus népnevelés nemes ügyét hatatosan szolgálják.

M.

VEGYESEK.

Ertesítés. A »Selmezbánya esperesi róm. kath. tanítói kör« tisztelt tagjait van szerencsem arról értesíteni, hogy két, 20–20 korával díjazandó pályakérdés lesz kitűzve, az egyik czime a következő: »Azon haszonról, mely a fatenyésztésnek a népiskolában szorgalmas és gyakorlati oktatásából a községre háramlik.« A másik czime pedig: »A nem magyar ajkú népiskolában miként tárgyalandó a magyar nyelv, hogy azt a nép szeretettel karolja fel, és támogassa az iskola eme törekvését. A munkák tekintetes Aezel János főtanító s egyleti elnök úrhoz Selmezbányára f. évi szeptember hó 10-ig beküldendők. Hegybányán, 1897. évi augusztus 1-én. *Dankó Andor*, a kör jegyzője.

Szent István-napja. Az első magyar apostoli királynak Szent Istvánnak emlékünnepe aug. 20-án a hagyományos kegyelettel ülte meg az ország. A fővárosban a szertartás pénteken reggel hét órakor kezdődött a budai királyi palotai Szent Zsigmond-kápolnában, a honnan Szent István jobbát ünnepi körmenetben vittek át a budavári koronázó Matyas-templomba, a hol 8 órakor volt a főistentisztelet. A szent misén Vaszary Kolos biboros hercegprímás pontifikált fényes segédlettel. Az istentisztelet után zeneszó mellett ünnepi körmenetben visszavittek a Szent Jobbot a Zsigmond-kápolnába s a régi ereklyetartóba visszahelyezték.

Földes József a csiksomlyói róm. kath. tanítóképző intézeti igazgató tanára munkás életének 56. évében végelgyengülés következtében elhunyt. Az elhunyt 1842-ben Nagy-Megyerben, Komárommegye született. Iskoláit Győrött befejezve, a népnevelés terére lépett, kántortanítóvá lett s mint ilyen Magyarokon, Nyitra-megyében szép sikerrel négy éven át működött. Ekkor, a nemzet szerény napszámását, ki

ügy a népoktatás, mint iskolai munkálkodásban egyaránt feltűnt, Erdélynek boldog emlékü nagy püspöke Fogarassy Mihály a csiksomlyói képezdén megüresedett paedagogiai szakra hívta meg tanárnak. Öt év múlva heiyettes s csakhamar egy év után rendes igazgató tanárává lett a képezdén. Alatta a csiksomlyói képezde beléletében egy valóban új korszak vette kezdetét. Az eddig két osztályu képezdén a harmadik osztály megnyitattott s a növendékek részére az intézet konviktuussal kapcsolatott össze, mi által a ritka kedvező feltételek következtében lehetővé tétetett, hogy a székely ifjak, csekély anyagi áldozat mellett kántortanítókká képeztesse. Különösen a népoktatásnak szánt irodalmi munkásságának termékei közül egy: *Abc-s könyve*, egy *Iraolvásás* című munkája a többiek között elismerő figyelmet keltettek. »Direktori gyönyörűségek« trefás monológja jó kedvű humoráról tanuskodik. Temetése nagy részvét között ment végbe. Nagyszámu rokonai, tanártársai, halás tanítványai s jóbarátai álltak körül gyászos ravatalát. Lengjen béke porai fölött!

Iskolaszenteles. Lélekemelő ünnepélyben volt része Pázmánd fehérmegei község. A régi róm. kath. iskola helyére a mai igényeknek teljesen megfelelőt építettett és adományozott a községnek kegyura Lyka Döme nagybirtokos. Az ünnepély nagymisével kezdődött. Istentisztelet után a menet az iskola elé vonult, hol Krizsány János plebános ez. kanonok a lovasberényi és velencei plebánosok segédlete mellett megszentelte az iskolát.

A t. kaptárs urak figyelmét felhívom a »Népnevelő« 32. számában közzétett hírdetményemre. **Lithey Menyhért** torna-ujfalusi kántortanító.

RÖVID HIREK. *Új címzetes püspök.* Pellet József prépost-kanonokot, volt képezdei igazgatót Ó Felsége ugyanis ötven éven keresztül kifejtett buzgó egyházi és tanügyi működéséért kinevezte biduai választott püspökké. A kath. tanítószág is őszinte érzelmekkel csatlakozik azok sorába, kik melegen üdvözlők az új püspököt legfelsőbb kitüntetése alkalmából. — *Az érsek adománya.* Samassa József dr. egri érsek a tiszafüredi róm. kath. iskolaszéknek 200 frtot adományozott, hogy azzal az ugynevezett 15 kros tanítói nyugdíjilleték hátralékot kifizethesse. — *A holt kéz.* Császká György kalocsai érsek a soproni Mária Jozefinum ezéjlaira 300 frtot adományozott. — *Kath. tanítókból tanfelügyelői tollnok.* A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a hevesmegei kir. tanfelügyelőségél üresedésbe jött tollnoki állásra Schettl Miksa győrei (Tolnam.) róm. kath. néptanítót nevezte ki. — *Gazdasági ismétlő iskolák olvasókönyve.* A földmívelési miniszter január hónapban pályázatot hirdett az ismétlő iskolai olvasókönyvekre. A pályázat ideje letelt s tíz pályamű érkezett be. Most már megalakították a bíráló-bizottságot is, a mely hivatala lesz dönteni a pályaművek sorsa felett. — *Halálozások.* Mennyey János kir. tanácsos, nyugalmazott kir. tanfelügyelő s a mátra-szuha róm. kath. iskolaszék világi elnöke, Mátra-Szuhán, hol csendes magányban visszavonulva élt, 77 éves korában elhunyt. — Folyó hó 10-én halt meg Somogyi György nyugalmazott nagyberényi plebános. Áldozásának félszázados működése a jótékonyágnak volt szentelve. Püspökei számtalanszor ki akarták tüntetni, de szerénysége a kitüntetéseknek mindenkor ellene mondott. Zajtalan volt élete, de áldásos. Mint egyszerű plebánosnak emléket mindenha

hirdetni fogja az általa alapított zárda, melynek felszentelését nem érthette meg. Tanulók számára letett egy 6000 frtos alapítványt Győrött, a kispapok szellemi működésének fokozása végett pedig ezer forintot Veszprémben. Aldott legyen emléke. — *A freiburgi katolikus kongresszus.* Internacionális tudományos katolikus kongresszus rondkivüli fényes sikert ért el tagjainak számával. Kétezerhatszáz katolikus tudós jelentette be részvételét s közülök a megnyitáskor hatszázan voltak jelen. Magyarországból 142 tag jelent meg, köztük Csillag Gyula dr. egyetemi tanár, Kiss János dr. a Szent István-társulat igazgatója, Ferch Mátvás theologiai tanár, Kovács Sándor Temesvárról, s. b. Az értekezések, előadások száma meghaladja a háromszázat. A város lakossága nagy előzékenységgel és barátsággal fogadta a kongresszus tagjait. A házak lobogódiszt öltöttek. A zászlók közt a svájci kantonok lobogói dominálnak, de a magyar trikolorról sem feledkeztek meg. A kongresszust hétfőn délután négy óraker nyitotta meg a genfi püspök, ki a kongresszusnak díszelnöke. Elnöknek Hertling bárót választották meg Münchenből. Az alelnökök közt foglalt helyet Kiss János dr. is, ki egyuttal a bölcsészeti szakosztálynak alelnöke. Kiss dr. aug. 18-án előadást tartott az értelem absztrakt működéséről.

Szerkesztői üzenetek.

Szabó Sándor úr Szatmár. Ajánlott levelét a budapesti postahivatal kézbesítő osztálya visszaküldte, de visszaküldött még egy másik. Pozsonyból érkezett ajánlott levelet is. E körülmény igazolására kijelentjük, hogy lapunk szerkesztője aug. 2—18-ig Felsőbányán tartózkodott, magánlakásának változtatása miatt, s a levélkihordó e tartózkodási helyét nem ismerve, a szabályszerű idő leteltével, kézbesíthetlenné vélt leveleket vissza küldte. — **T. G. Jászó.** Levél ment. Üdvözlét. — **G. J. Rába Sömjén.** 1. A segélyalap osztóbizottságának gyűlése értesülésünk szerint, aug. 24-én lesz. 2. Megteszszük. — **B. H. Szent Pétervározt.** Csak kötelességet teljesítünk, mikor ügyét támogatjuk. — **M. S. Ada.** A közlendők között van. Határozott időt nem ígérhetünk meg. Üdvözlét. — **T. J. Gare és P. K. Chomaköz.** Levélben feleltünk. — **Sz. J. Berbete.** Tegyenek ígéretet, hogy a tanképesítést p. o. egy év alatt megszerzik. Ekkor fölösleges lemondaniok. — **X. Y.** közölni fogjuk Üdvözlét. Személyesen többet. — **U. B. Nagy-Körös.** Birálatra adtuk; a véleményét megsúrgetjük. Rövid ismertetés kiszedve áll. — **V. J. Vradist.** 1. Kövessenek el mindent a hitvallásos iskola megmentésére, ez a legjobb biztosíték. Az állam ügy szervezi a tanítói állást, a mint neki tetszik. 2. Az ötodéves korpotlék esedékes minden tanítóra nézve, habár nem egy és ugyanazon községben töltötte is ki az öt évet. — **Kun-Szent-Márton.** A minisztertől függ, teljesít-e kérelmét avagy nem. — **K. S. Ság.** A kérdéssel már foglalkozott lapunk, de azért egy kis módosítással közzétesszük. Nem árt a kérdést napirenden tartani. — **P. A. Menyházán.** Leánykaja érdekében készséggel eljárunk. Az eredményről levélben értesítjük; ebben egyuttal tanácsosal is szolgálunk. — **K. F. D.** Birálatra adtuk. Az eredményről értesítjük, megígért munkásságát örömmel fogadjuk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

A **bakabányai II. osztályu** róm. kath. tanítói állomásra 1. évi augusztus 31-ig pályázat hirdettek. Tanynyelv magyar-tót. Fizetése: 283 frt 50 kr. havi előleges részletekben, lakására 25 frt, ismétlő iskoláért 10 frt és 21 m. tüzfű. Folyamodványok főt **Zlattnyánszky Ernő** esperes urhoz Hont-Bessenyődre, posta Bát, küldendők 2—2

Kesztlőzei tót magyar ajkú kath. népiskolánál a tanítói állás megürlt; javadalmazása 410 frt. Kötelessége egy osztályt tanítani. Az összes tanulókat tem-

plomba és körmenetekre vezetni. Az ismétlőket tanítani; szükség esetén a kántort helyettesíteni. Kérvények augusztus 26-ig főtiszt. **Pelczer Lipót** úr, ker. esperes s tanfelügyelőhöz Esztergom-Doroghra küldendők. Kesztlőcz, 1897. augusztus 10. Jaksics Imre, iskolaszéki jegyző. 2—2

Az **Ipolszalkai** róm. kath. másodtanítói magyar nyelvű állásra aug. 28-ig pályázat hirdettek. Évi fizetés: 300 frt, 1 öl. fa, butorozott szoba, ágynemű nélkül. A folyamodványok **Fereczy György** szalkai plébánoshoz küldendők.

A **trebetei** róm. kath. tót magyar tannyelvű népiskolánál az osztálytanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazás: 300 frt évi fizetés a község pénztárából 25 frtos havi részletekben előre fizetve, egy butorozott szobából álló lakás, téli fűtéssel. Kötelességei: az egyik vegyes osztályt önállóan vezetni s az ismétlő iskolát a főtanítóval felváltva tanítani. Pályázhatnak okleveles vagy képezdét végzett férfi és nőtanítók s a folyó évi 22,342 számú miniszteri rendelet értelmében, okl. kisededővönök is. Felszerelt kérvények f. évi szept. 8-ig főt **plébánia-hivatalhoz** Krakovánba (u. p. Verbó, Nyitra.) betérjesztendők. Laczovich János, főtanító.

A **magas-majthényi** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 5 kat. hold szántóföld, másfél hold rét, a hívek művelése mellett, 4 hold legelő, 1/4 holdas gyümölcsös, erdejéből évenként 36 méter keményfa beszállítva, iskolafűtésért a gyermekektől 20 frt, párbér 50 pozsonyi mérő rozs, tandij 70 frt, ismétlő oktatásért a községtől 50 frt, iskolatakarításért 8 frt, stóla, offertorium stb. 30 frt. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara, pincze, istálló és óllal. Tanynyelv: magyar-tót. A kellőképen felszerelt folyamodványok az iskolaszékre czimzendők. A választás szept. 20-án lesz megtartva. Vasárnaponként ének s orgonálási próba, megválasztottnak utiköltsége megtérítetik. Magas-Majthény, u. p. Ipoly-Nyék (Hontm.), 1897. aug. 21-én. **Az iskolaszék.**

Pozsony-Püspökire a „Népnevelő” 33-ik számában közzölt feltételek mellett róm. kath. segédtanító kerestetik. Az állás: zonnal is elfoglalható.

Pályázat az **also-győrödi** (Barsm.) tót és magyar ajkú kath. kántortanítói állomásra. Jövedelme: 12 kat. hold 1332□ szántóföld, 1 kat. hold 378□ rét, melyet önmaga műveltet. Kap 60 iskolás gyermek után egyenként 1/2 pozsonyi mérő búzát és ugyanannyi árpát, iskolafűtés czimén minden gyermektől 20 krajczárt s minden ismétlő iskolástól 1 frtot. Consipatió czimén bejön 20 pozsonyi mérő buza, kap 6 pozsonyi mérő rozst s a zsellérektől összesen 5 frt körül, stóla czimén bejöhet 50 frt. Végül udvarára szállítva kap 9 1/4 bécsi öl kemény hasáb fát. Lakása: két szoba, konyha, kamara és istálló, van a ház mellett 152□ kertje. A kérvények (a szokásos mellékletekkel együtt) főt. **Lulicsek Izidor** esperes urhoz küldendők Bessére (posta helyben, Barsmegye). A pályázat napja hétfő, szeptember 6-ika délelőtt, a személyesen meg nem jelentek kérvényei figyelmen kívül hagyatnak.

A **nagybarkányi** kántortanítói állomásra augusztus 30-ára pályázat hirdettek. Javadalmazása: 6 hold szántóföld a hívek által művelve, 1 1/4 hold rét, mely körül a sarjukaszáláson kívül minden munkát a hívek teljesítenek, 4 hold legelő és 2 hold erdő után fajzasi illetmény a közösen, párbér czimén 70—75 p. mérő rozs és mérőnként 42 kr., tandij czimén minden iskolába járótól 1 frt (60—65 frt), ismétlősöktől 20 kr., községtől tandij és ostayasütésért 25 frt, stóla és alapítványokból 30—35 frt, saját használatára 4 öl kemény fa beszállítva s 3 öl az iskolafűtésre. Új lakás két padolt szobából, konyha, kamrával s istállóból. Allamsegély is kilátásban. Kérvények a nagybarkányi **róm. kath. iskolaszékre** czimzendők. Személyes megjelenés kívánatik s a megválasztott utiköltsége megtérítetik. Nagybarkány, u. p. Sámsonháza, vasuti állomás Pásztó.

Győr-Zamolyi róm. kath. segédtanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: egy polgári évre 320 frt, lakás, fűtés, tisztogatással. Tanítja a felsőbb osztá-

lyokat, ismétlőket felváltva és a kántorságban segít. Határidő aug. 28. Az elnökség.

Illesháza (Pozsonym.) róm. kath. iskolaszéke tanítói állomásra pályázatot hirdet. Javadalma: 300 frt, de ha az állami segínyt kieszközölni sikerül 400 frt. butorozott szobával. Kötelessége: az I. II. osztályt s az ismétlősöket tanítani. Pályázhatnak férfi- és nőtanítók. Folyamodványok augusztus 20-ig az iskolaszéki elnökhöz intézendők. Egy évi próbaidő.

A **kis-hartyáni** (Nógrádm.) róm. kath. kántortanítói állomásra aug. 31-ére pályázat nyittatik. Fizetése: föld, rét, párbér, stóla, tandíj és egyébekben 400 frt. Kérvények az iskolaszékekhez küldendők.

A **nagy-lucsei** (Pozsonym.) róm. kath. iskolához okl. tanító kerestetik. Javadalma: államszegéllyel együtt 310 frt és egy szobából álló lakás. A folyamodványok a nagy-lucsei iskolaszékhez czimzendők. Az állomás szept. végén betöltendő. **Az iskolaszék.**

A **börzsönyi** róm. kath. kántortanítói állásra. Javadalma: 3 szobás lakás, élektár, tészér, istálló, pincze, házikert. Stóla 10 frt, ostyasütés után 8 frt, 10 hold föld, erre munkadíj 15 frt, 52 pozs. feles buza, 26 akó must — 126 frt 36 kr., 5 méter öl bükk, hasábfá uraságtól 2 méter öl tűzifa ostyasütésre, 6 métermáza szenát, fizetés 26 frt 10 kr. Ismétlőiskoláért 20 frt, kántortépz 10 frt. Kellő jártasság orgona és német nyelvben megkívánatik. Tanítási nyelv magyar. Határidő szept. 2. Folyamodások a börzsönyi pleb. hivatalhoz.

Egbell róm. kath. hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet egy óvodai állásra. Evi jövedelme: 300 frt, kert és 3 öl fa, melyből az óvoda is fűtendő. Lakása: egy szoba, konyha, kamara. Az állás október 1-én elfoglalandó, mely időtől a fizetése is esedékes. Pályázati határidő szept. 13-a. Az állás iteiglenes és tart az apácák által vezetendő leányiskola és óvoda megnyitáig. **Elnökség.**

Nagyeztényi (Nyitram.) róm. kath. magyar iskolához tanító kerestetik. Fizetése: 180 forint a községi pénztárból, butorozott szoba fűtés és élelmezés. Tanítja az I. II. osztályt és ismétlőket. Kántoriakban némileg jártas képezdészek is pályázhatnak. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. **Iskolaszék.**

Dévény (Pozsonym.) róm. kath. német-magyar népiskolához okl. tanító kerestetik. Fizetése: 300 frt, butorozott szoba, fűtés. Kötelessége: osztályát önállóan vezetni, kántorságban segédkezni, ismétlősöket tanítani. Fizetésnek kiegészítéséért folyamodunk. Folyamodványok iskolaszékhez küldendők.

Az **ipolyszécsénke** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Evi jövedelem: szántóföld 8 magyar hold, Párbér 29 pozs. m. rozs, széna 19 bécsi mázsa, tűzifa 2 öl, borpénz 21 frt, ostyasütésért 2 pozs. méro buza, stóla, offera 20 frt, alapítványok kamatai 6 frt 50 kr., passió énekért 50 kr., egyháznapiján 50 kr., munkaváltság 14 frt, tandíj 50 frt, ismétlő oktatásért 10 frt, államszegély 123 frt. Pályázati határidő 1897. aug. 30. Ipolyszécsénke, u. p. Nagyfalu (Hontm.) Fischer Ágoston plebános.

A **jókai** róm. kath. népiskolánál megürit másodtanítói állásra f. évi szeptember 1-ig pályázat hirdettek. Fizetés: 250 frt, butorozott szoba fűtéssel. Kötelesség: I. oszt. és ismétlősöket tanítani, a kántori teendőkben segédkezni. Kérvények a róm. kath. iskolaszékekre czimzendők.

Kis-Lévárd (Pozsonym.) hitközség róm. kath. népiskolájánál tanítónői esetleg tanítói állomásra pályázatot hirdet. Tannyelv tót. Javadalom: 300 frt, egy szoba mint lakás és tüzelőfa. Az állás szept. elején elfoglalandó. Reflektálók okmányokkal felszerelt kérvényüket mielőbb terjeszsek be alulírottához. **Szűcsy Géza** pleb. iskolaszéki elnök.

Kopcsányi (Nyitram.) róm. kath. népiskolához egy tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 300 frt, 15m² fa, melyből a tanterem is fűtendő, (jelenlegi átalánya 51 frt) faaprítás és befuvarozási átalánya 15 frt, rodái átalánya 3 frt, két szép szobából, konyha, kamrából álló lakás, konyhakerttel. Pályázati határidő

szeptember hó 19-éig. Az állás október hó 1-én elfoglalandó. **Boltizár B.**, iskolaszéki elnök.

Sopornyára 2 tanító kerestetik. Evi fizetés: 300—300 frt és lakás. Pályázhatnak via Szered nem okleveles tanítók is. **Iskolaszék.**

Tót Megyerre a 31. számban közölt pályázat aug. 29-ig meghosszabbítatik.

Egri érseki megye.

Heves-Csányon megüresedett 1. tanítónői (fizetése 400 frt lakással), 2. segédtanítói (fizetése teljes ellátáson kívül a mosás, világítás, ágynemű leszámitásával 200 frt) állás. Kérvények **Végh Kálmán** plebános címére küldendők augusztus 28-ig.

Rakamazra (Szabolcsm.) róm. kath. segédkántortanító kerestetik. Díjazása: 300 frt, egy szoba a legszükségesebb butorokkal. Vezeti a kezdő fiuosztályt. A kántori teendőkben segédkezni tartozik. A kérvények szept. 1-ig **Kotán János**, h. iskolaszéki elnökhöz.

Besztercebányai egyházmegye.

A **Zsitva-Ujfalu** (Barsm.) róm. kath. népiskolához segédtanító kerestetik. Fizetése: 300 frt, egy butorozott szoba s egy öl fa, állami segély iránt a lépések folyamában vannak, elnyerés esetén fizetése 400 frt lesz. Teendői: I., II., III. osztály vezetése és az ismétlősök tanítása. Tannyelv: tót-magyar. A kérvények iskolaszékre czimezve **Molnár Gyula** főtanítóhoz küldendők, posta vasút helyben, az állomás szeptember 8-án elfoglalandó.

Győri egyházmegye.

Szergényi (Sopronm.) r. kath. népiskola I. osztályába segédtanító kerestetik. Jövedelme: 150 frt, ágyneműn és világításon kívül teljes ellátás a kántortanítónál. A kérvények **Kiss János** esperes-plebános urhoz küldendők. **Szergény**, 1897. év augusztus 7-én, U. p. Vitnyéd. **Nagy Pál**, kántortanító. 2—2

A **szöllősi** (Komáromm.) róm. kath. elemi iskolához 300 frt fizetéssel, lakószobával és fűtésre szükséges fával javadalmazott tanítói állomásra f. év szept. 8-ig pályázat nyittatik. Pályázhatnak tanítónők is. Felszerelt kérvények a szöllősi iskolaszékhez küldendők. Tannyelv magyar-tót.

Nagy-Écsre (Györm.) kath. osztálytanító kerestetik. Kántorságban segédkezni, ismétlősöket oktatni köteles. Pályázat szeptember 8-ig. Javadalma: 300 frt, butorozott szobával. Felszerelt kérvények az iskolaszék elnökségéhez küldendők.

A **győr-sövényházi** róm. kath. népiskolához segédtanító kerestetik. Evi járandósága: 300 frt, lakás, fűtés, takarítás. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlősöket oktatni, a kántornak segédkezni. Pályázati határidő augusztus 25. **Iskolaszék.**

Sopron-Somfalván az osztálytanítói állomás betöltendő, ezen német-magyar tannyelvű róm. kath. állomás jövedelme 408 frt, szabad lakás és 3¹/₂ méter kemény tüzelőfa. Kötelessége: egy osztályt vezetni, vasárnapi iskolát tartani és kántori teendőkben segédkezni, minelfogva orgonálás és zenében jártasság szükséges. Kérvények a róm. kath. iskolaszékhez szeptember 8-ig küldendők. **Schuster József** plebános.

A **keczőli** (Sopronm.) róm. kath. népiskolánál a segédtanítói állásra 1897. évi augusztus hó 30-ikára pályázat hirdettek. Kötelessége: egy osztályt és az ismétlősöket tanítani, kántori teendőkben segédkezni. Fizetés: 10 óra 300 frt a községi pénztárból havonként előlegesen fizetve és külön lakás. A tanítás szept. 15-én kezdetét veszi. Pályázhatnak oklevéllel bírók, vagy képezdét végzetek is. Kérvények hozzám küldendők. **Döbrössy Ignác** főtanító.

A **mosony-ujfalusi** róm. kath. horvát-magyar tannyelvű népiskolához másodtanító kerestetik. Fizetése: lakás, fűtés, teljes ellátás mellett 200 frt, számíthat azonkívül mellékjövedelemre is. Kérvények augusztus végéig az iskolaszéki elnökséghez intézendők. 1—2

Nyitrai egyházmegye.

A **misseni** plebániahoz u. p. **Trencsén-Teplic** tartozó **Alsó-Poruba** főközség róm. kath. tanítói álló-

másra pályázat nyittatik. Javadalmazása: A községtől 300 frt. egy mérő szántóföldnek, 2 kis kertnek haszonélvezete, az államtól 100 frt. Lakása: két szoba, konyha, elegendő tűzifa. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők. Pályázati határidő augusztus 31-ike. Kérvények alulírtéhoz intézendők **Darvai János**, plébános. 3—3

Alsó-Marikova (Trencsénm.) róm. kath. népiskola II-od tanítói állomásra szeptember 6-ig pályázat hirdetik. Javadalma: a hitközségtől 300 frt., az államtól 100 frt. szoba, két kamra, konyha, elegendő tűzifa és konyhakert. Pályázhatnak tanítónők is. **Plébániahivatal.** 1—2

A **kosztolnalfalvi** kántortanítói állomásra f. év augusztus 30-ára pályázat hirdetik. Jövedelem: az immár helyreállított lakáson s házikerten kívül községtől 178 frt. 50 kr., kamat 11 frt. bérlet 10 frt. 30 kereszt vegyes gabona 70 frt. körülbelül 40 temetés után 80 frt. ostvasütésért a községtől gabona 15 frt. templom pénztárából passióval 3 frt. 40 kr., offerák 10 frt. alapítvány mise 1 frt. 05 kr., kiváltott stóla 21 frt. tandíj 20 frt. gyümölcsös kert 10 frt. szénatermés 2 frt. 12 öl tűzifa, melyből a tanterem is fűtendő 20 frt. egyéb mellékjövedelem 25 frt. összesen 476 frt. 95 kr. Tannyelv tót-magyar. Kötelessége: a mindennaapi s ismétlődő iskolásokat tanítani, naponkénti istentiszteletnél orgonálni, a harangoztatásról gondoskodni. Kosztolnalfalva (u. p. Nyitra-Rudnó), 1897. aug. 14. **Liska János** pleb., iskolaszéki elnök. 1—2

Nagyvárad *egyházmege.*

A **bodonospataki** róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirtetik. Javadalmazása: alapítványokból 32 frt. egyházmegei segély 160 frt. stólából és alapítványi misék után 40 frt. 23 magyar hold szántóföld egy tagján, 6 öl fa, 8 köböl rozs, 1 szekér széna, lakás, istálló és kert. Tannyelv magyar és tót. Képesített pályázók folyamodványukat f. év augusztus hó 22-ig a bodonospataki iskolaszékre czimezve küldjék. (U. p. Papfalva Biharm.) 2—2

A **szilágy-récei** róm. kath. osztatlan vegyes iskolához pályázat hirdetik. Évi fizetés: 300 frt. külön szoba és konyha. Kántori teendőket is végez minden vasár- és ünneppon. Oklevelesek pályázhatnak. Folyamodványukat folyó évi szeptember 10-ig **Csaponyi Ignác** esperes urhoz küldjék Zilah-ra. Ez állás szept. 20-ig elfoglalandó. 1—2

Pécsi *egyházmege.*

Pincehelyre 9 havi tanidőre képezdét végzett, esetleg magántanuló magyar róm. kath. kántortanító segédet keresek. Fizetése: 100 frt. élelmezés, mosatás, külön butorozott szoba fűtéssel és tisztogatással, ágyműn és világításon kívül. Az állomás okt. 1-én elfoglalandó. **Hajas János** kántortanító.

Tolna-értényi segédtanítói állomásra aug. hó 31-ig pályázat nyittatik. Okleveles vagy képezdevégzett tanítóknak, kik a kántorságban jártasok. Fizetés: szerényen butorozott szoba fűtéssel, évi 150 frt. élelmezés a kántortanítónál, hold kert haszonélvezete.

Szálkára (Tolnam.) segédtanító kerestetik. Javadalma: évi 300 frt., 24 frt. személyes pótlék, elegendő tűzifája, butorozott szoba. Kötelessége: az első és 2-ik osztályt tanítani. Folyamodványok szept. 8-ig a **pleb. hivatalhoz** (posta Morágy) intézendők. Tanítónők is folyamodhatnak. Jártasság a kántorságban előnyös.

Pannonhalmai *egyházmege.*

Tárkányba (Komáromm.) két okl. kath. tanító kerestetik. Egyiknek fizetése: 350 frt. Másiknak ágyműn, mosás és világításon kívül teljes ellátás és 130 frt. Mindegyiknek külön butorozott szoba. Kötelességük: egy-egy osztályt vezetni, az ismétlősöket felváltva tanítani, az istentisztelet alatt a gyermekekre felügyelni. Kérvények **Németh Vilmos** plébánoshoz küldendők.

Rozsnyói *egyházmege.*

A **ragyolezi** (Nógrádm.) róm. kath. tanítói állomásra augusztus 23-ára pályázat hirdetik. Fizetése:

4 pozsonyi mérő buza, 47 pozsonyi mérő rozs, 10 pozsonyi mérő zab. Tandíjból: 90 frt. Egyéb czimeken 70 frt. államszegély 100 frt., 5 öl tűzifa s 2 öl iskolafűtésre. Lakás kertcskével. Tannyelv magyar. Kérvények Fülel-püspöki (posta Fülel), **Fábián Kamill** espereshez intézendők.

Deresk (Gömörm. posta Harkács) róm. kath. hitközsége a rendszeresített magyar nyelvű segédtanítóságra pályázatot hirdet. Évi fizetése: 300 frt. Törvényszerű kellék megkivántatik. A felszerelt kérvény szeptember 9-ig benyújtandó. **Dusek Ferencz** plébános.

Székesfehérvári *egyházmege.*

A **budakeszi** r. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomásra pályázat hirdetik. Fizetés: 400 forint, egy szoba szükséges butorozattal és fűtéssel. Tannyelv magyar, de a német nyelv ismerete szükséges. Pályázhat okleveles tanító vagy tanítónő. Tanítók, kik a kántori teendőkben jártasak, előnyben részesülnek. Kellően felszerelt kérvények folyó évi augusztus 28-ig alulírtéhoz küldendők. Az állomás szeptember elején elfoglalandó. **Budakesz**, 1897. augusztus 10. **Bulics Ferencz**, iskolaszéki elnök. 2—2

A 31. számban közölt **sár-szt.-miklósi** tanítói állomásra a pályázat aug. 29-ig meghosszabbítatik.

Szombathelyi *egyházmege.*

Vas-Vörösvárra képesített vagy képezdevégzett róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése egy polgári évre 300 frt. havi előleges részletekben, egy butorozott szoba és 2 öl tűzifa. Templomi segédkezésért 20 frt. Tanítási nyelv: német-magyar. Kötelessége: az I. és II. oszt. és az ismétlősök tanítása. Kérvények tót **Strass Adolf** plébános urhoz augusztus 30-áig küldendők. Az állás szeptember 1-jén elfoglalandó. 3—3

Vasmegye Peeczöl róm. kath. osztálytanítói állás lemondás folytán megüresedett, erre 1897. szeptember 1-re pályázat nyittatik. Fizetés: havi utólagos részletekben kiadva 300 frt., egy butorozott szoba, fűtés és tisztogatással, a kántorteendőkben jártasok kérvényüket alulírtéhoz küldjék. Ezen állásra nótanítók is pályázhatnak. **Németh Pál** iskolaszéki elnök.

Hosszu-Peresztegen (Vasm.) a róm. kath. elemi iskola I. osztályában megüresült osztálytanítói állomásra szeptember 8-ra pályázat hirdetik. Fizetése: az iskolai évre 350 frt., butorozott szoba, fűtéssel. Pályázhat okl. e-ctleg képezdevégzett tanító. A kántori teendőkben jártasság és segédkezés megkivántatik. Kérvények **Dávid László** plébános-helyetteshez intézendők.

A **sági** (Vasm. Kis-Czell mellett) róm. kath. iskolához okleveles osztálytanító kerestetik. Fizetése: a hitközségtől 250 frt. polgári évre, havi előleges részletekben, butorozott szoba fűtéssel, államszegély 50 frt., 400 frt. kiegészítés az államtól kérélmézve van. Teendők: egyik osztály tanítása és a kántoriakban segédkezés. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. **Pálinkás Géza**, plébános, iskolaszéki elnök.

Vácsi *egyházmege.*

Albertin a vegyes 6. oszt. vezetésére és az ismétlősök oktatására 300 frt. évi fizetés, lakás, kert, 4 öl fa, melyből az iskolát is fűteni tartozik; **Irsán** II-od tanítói állásra 300 frt. évi fizetés, lakás, kert, 4 öl fa, melyből az iskolát is fűteni tartozik. augusztus 31-ig pályázat hirdetik. Kérvények az **alberti-irjai iskolaszékhez** czimzendők. Kántorságban jártasok előnyben részesülnek. 2—2

Törtelen (Pestm.) róm. kath. férfitanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 300 frt. törzsfizetés, tandíjból 25—30 frt., mely összeget maga szedi be a tanoncoktól, failetmény egész évre 20 frt. Szabad lakás, nagy házikerttel. Az állomás szeptember elején elfoglalandó. Okleveles pályázók okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1897. augusztus 31-ig a törteli iskolaszékhez czimere **Csajka Lajos** plébánoshoz küldjék. 1—2

A **kakucsi** róm. kath. magyar tannyelvű elemi népiskola I.—II. vegyes osztályu tanítói állásra pályázat hirdetik. Évi fizetés: 350 frt. havonkénti előleges

részletekben, tisztességes lakás 1 szobával, konyhával s kamrával és szép kert. Köteles az ismétlősök egyik részét is díjtalanul tanítani. Pályázók okmányait főt. **Próbsztl Pál** esperes-plebános urhoz Uj-Hartyánba aug. 30-ig a választás napjáig küldjék be. Pályázhatnak okl. férfi- vagy nőtanítók. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó.

A Népnevelő 30-ik számában a **mendei** róm. kath. tanítói állásra hirdett pályázat szept. hó 1-ig meghosszabbították. Az állás szept. 10-én elfoglalandó.

Baghra Pestm. róm. kath. magyarajku segédtanító kerestetik. Javadalma: 160 frt, szoba fűtéssel, élelmezés. Tanítja a III—VI. mindennapi és ismétlő iskolásokat, kántorságban segédkezik Bagh. posta Aszód, **Veiszkopf Vendel** kántortanító, 1897. augusztus 17.

Kerepesre róm. kath. tanító kerestetik. Fizetése: 300 frt, 8 m. fa, egy szobából álló lakás. Pályázhatni aug. 30-ig. Az állomás szept. 8-án elfoglalandó. Kétlően felszerelt okmányok **Polákovics Mihály** iskolaszéki elnökhöz küldendők. **Blena György** jegyző. 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Tósokberéndi (Veszprém.) kath. iskolához segédkerestetik. Fizetése: 175 frt teljes ellátással, mosás helyett 13 frt, faiskoláért 12 frt. Teendője: nagyobb osztály és ismétlősök oktatása, kántorkodás. Kérvények aug. 28-ig **Szöbek Loránt** plebánoshoz küldendők.

2—2

Méltóságos gróf **Zichy Béla** úr lengyeltői uradalmában két róm. kath. tanítói állás van üresedésben. **Szent-György-pusztán** és **Hácsan**. Mindegyik jövedelme az uradalomtól szép lakás, 400 frt készpénzben vagy terményekben, 20 méter hasáb tűzifa, egy hold (1200 []-os) kukoricaföld felszántva, kert. **Hácsan** a zsellérektől páronként 1/2 poz. mérő rozs vagy kukorica, 25 kr. lélekpénz, tanköteles gyermekeiktől 50 kr. tandíj, kis temetés 25 kr., nagy halott után 50 kr. stóla jár. A tanítók szabad idejükben az uradalomban segédkeznek. **Lengyeltői (Somogy.) Kommandinger Vilmos**, tanfelügyelő, plebános. 2—2

Pályázat **Aes-Teszere**n, Veszprémegye, p. Suúr, osztálytanítói állomásra. Fizetése 300 frt. Az iskolaszék. 2—2

A **déghi** (Veszprém.) r. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése a hitközségtől polgári évre 300 frt, gróf **Festetich Pál** ó méltóságától évi kegydíj 60 frt; butorozott szoba fűtéssel. Teendője: egyik osztály tanítása, a kántorságban s az ismétlők oktatásában segédkezés. Pályázók folyamodványait augusztus 27-ig **Ballegh András** plebánoshoz küldjék be. 2—2

Somogy-Berzenczere okl. róm. kath. férfitanító kerestetik. Fizetése: polgári évre 800 korona, egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: a felső osztályt vezetni, az ismétlő iskolára kötelezett fiuk egyik csapatát tanítani, kántorságban és faiskolakezesben segédkezni. Magánórak adásából 200 korona mellékjövdelemre számíthat. Kérvények augusztus 25-ig beküldendők. **Róm. kath. iskolaszék.**

Pályázat, a nagykanizsai esperesi kerületbe kebelzett **Csatár anyahitközséghez** tartozó **Boezföld** fiókhitközségben f. évi aug. hó 24-én. Jövedelmei: lakás, egy szoba, konyha és éléskamra, azonban az 1898-ik év tavaszán új iskola fog építtetni. 2. Harmincz mérő rozs. 3. Két mérő buza. 4. Minden tanköteles után 2 frt, 90 tanköteles = 180 frt. 5. Fajárandóság fejében 24 frt, azonban a fát a község szállítja a tanító lakásához. 6. Két hold szántóföld és házitelek haszonélvezete. 7. Minden ismétlő tanköteles után 20 kr. van 30 = 6 frt. Összesen készpénzben 307 frt, ezenkívül stolaris illeték 12 frt. Államsegélyért is kérvény adatott be, az is fog kiutatni, hogy a jövedelem 400 frtra egészítessék ki. Tannyelv magyar. Tankötelesek száma: mindennapi 90, ismétlő 30.

A **somogy-endrédi** róm. kath. népiskolához segédtanító kerestetik. Fizetése: polgári évre 300 frt, butorozott szoba, fűtés és takarítás. Teendője: az I. és II. osztályt vezetni és a kántori teendőkben segédkezni. Okleveles hiányában pályázott tanító is pályázhat.

Jelentkezések mjelőbb az iskolaszék elnökéhez intézendők. **Bertalanffy Theodor**, iskolaszéki elnök.

Pereg (u. p. Laczháza, Pestm.) községben róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. az iskolatartó községtől 350 frt és 20 frt fűtési átalány, 2. 30 frt államsegély és egy szobából álló lakás vagy helyette 22 frt 50 kr. Kötelessége: egy rábizott osztályt tanítani s a gyermekekre a templomban felügyelni. Okleveles pályázók kérvényeiket az **iskolaszék**re aug. 31-ig benyújtandók. A tanítás legkésőbb szeptember 15-én megkezdendő.

Zala-Szántói róm. kath. segédtanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: 350 frt, ismétlőkért 21 frt, butorozott szoba fűtéssel. Kántoriakban segédkezni tartozik. Kérvények augusztus 31-éig a **róm. kath. iskolaszék**hez küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Szent-péteruri (Zalam.) róm. kath. államilag segélyezett osztálytanítói állomásra aug. 28-ig pályázat hirdettek. Evi jövedelme: a törvényes korpótlékon kívül 400 frt készpénz és egy butorozott szoba. Kötelessége: egy tantermet s az ismétlősöket vezetni, a kántoriakban segédkezni. Az iskolaszékre czimzett, okmányokkal ellátott kérvények alulirothoz küldendők. **Boda Gyula** főtanító.

Ajánlkozás.

Fiatal, képzett kántor és tanító magyar vagy német nyelvű iskolához ajánlkozik. Viszonyokat őszintén feltáró ajánlatokra válaszol: Segédtanító. **Markota-Bödöge** via Győr.

Orgona-építési műintézet. RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolcsóbb arakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 uj orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Hi iszik

Kathreiner-féle

Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki

a ki igazán jó kávét szeret, a ki félti az egészségét és takarékos.